Alphen aan den Rijn

Mevrouw C. Arnoldus (Forum voor Democratie)

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 14 0172
E-mail: gemeente@alphenaandenrijn.nl
Website: www.alphenaandenrijn.nl

Zaaknummer
3965568

Datum
15 september 2026

Onderwerp
Beantwoording artikel 40 vragen vervanging paslezers ondergrondse afvalcontainers

Team Groen, Water en Bodem

Geachte mevrouw Arnoldus,

Op 20 augustus jl. heeft u Artikel 40 vragen gesteld over de vervanging van paslezers en toegangssystemen op ondergrondse afvalcontainers. In deze brief vindt u onze antwoorden.

1. Wanneer en door wie is besloten tot de voorbereiding en uitvoering van de Europese aanbesteding(en) Vulgraad- en toegangssystemen (ondergrondse) containers, wat was de reden voor de vroegtijdige beëindiging van de eerdere aanbestedingsprocedure (3673377) en de daaropvolgende publicatie van de nieuwe procedure onder referentienummer 3808220, en welke beleidsmatige uitgangspunten lagen aan beide procedures ten grondslag? Kan het college de relevante bestuurlijke besluitvorming, opdrachtverlening en de bijbehorende programma's van eisen aan de raad beschikbaar stellen?

In het grondstoffenbeleid 2015-2025 is de invoering van de afvalpas en het toegangssysteem inclusief vulgraadsysteem op de ondergrondse restafvalcontainers door de Raad vastgesteld. In 2023 is geconstateerd dat de vulgraad- en toegangssystemen vervangen moeten worden. Dit heeft ermee te maken dat de oude vulgraad- en toegangssystemen werken op 2G netwerk en het 2G netwerk gaat verdwijnen. Op het moment dat het 2G netwerk niet meer actief is, kunnen de vulgraad- en toegangssystemen niet meer gebruikt worden. Ook liep het huidige contract af medio 2026. In juni 2025 is de voorbereiding en uitvoering van de aanbesteding gestart. Deze aanbesteding betrof enkel de noodzakelijke vervanging van het bestaande systeem. Hierop is geen bestuurlijke besluitvorming of opdrachtverlening van toepassing. Het programma van eisen is in te zien via Tenderned, als bijlage bij de aanbesteding. Om ervoor te zorgen dat de aanbesteding rechtmatig verliep, is de aanbesteding opnieuw opgestart.

2. Hoe verhoudt de start van deze Europese aanbesteding zich volgens het college tot de in het Plan van aanpak vastgelegde procesvolgorde, waarin de raad eerst de te onderzoeken scenario's vaststelt, waarna onderzoek en participatie plaatsvinden en vervolgens een scenario wordt gekozen en

uitgewerkt? Welke voor het toekomstige grondstoffenbeleid relevante beleidsmatige en technische keuzes lagen bij publicatie van de aanbesteding op 20 februari 2026 al vast?

De aanbesteding van de vulgraad- en toegangssystemen staat los van het proces zoals beschreven in het Plan van Aanpak. Op het moment van publicatie van de aanbesteding op 20 februari waren er nog geen beleidsmatige en technische keuzes gemaakt voor het nieuwe grondstoffenbeleid 2027-2030. Beleidsmatige keuzes worden door uw raad gemaakt, zoals beschreven in de startnotitie dat in juni 2026 door uw raad is vastgesteld.

3. Waarom is deze Europese aanbesteding niet genoemd in de beantwoording van onze artikel 40-vragen van 19 mei 2026 en evenmin tijdens de behandeling van de Startnotitie Grondstoffenbeleid 2027-2030 op 25 juni 2026, in het bijzonder bij de bespreking van het door onze fractie ingediende amendement en de daarop door de wethouder gedane toezeggingen? Acht het college de aard, omvang en functionaliteiten van deze aanbesteding relevant voor de informatiepositie en de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad?

De aanbesteding betrof enkel de technische vervanging van de huidige vulgraad- en toegangssystemen. Zie antwoord bij vraag 1. De aanbesteding is beleidsneutraal, zowel de huidige als de nieuw ingekochte systemen zijn geschikt voor een eventuele invoering van Diftar.

4. Klopt het dat in de gemeentelijke aanbestedingsdocumenten eisen, wensen en/of functionaliteiten zijn opgenomen die het nieuwe systeem voorbereiden op of geschikt maken voor DIFTAR? Zo ja, welke functionaliteiten betreft dit precies, wanneer en door wie is besloten deze in de aanbesteding op te nemen en waren of zijn aan het opnemen daarvan aanvullende investerings-, implementatie- of beheerkosten verbonden?

De aanbesteding voorziet in functionaliteiten die toepasbaar zijn bij meerdere beleidsvarianten, waaronder Diftar. De opgenomen functionaliteiten betreffen het koppelen van afvalpassen aan woonadressen, het registreren van gebruiksmomenten en het inzichtelijk maken van frequentie van containeropeningen. Het opnemen van deze functionaliteiten in de aanbesteding betekent niet dat is besloten tot invoering van Diftar. Deze functionaliteiten zijn immers noodzakelijk voor meerdere beleidsvarianten.

Deze functionaliteiten zijn in de aanbesteding opgenomen om te voorkomen dat de gemeente opnieuw moet investeren als er binnen de contractperiode van de aanbesteding door uw raad beleid wordt vastgesteld waarvoor deze functionaliteiten nodig zijn. Er zijn aan het opnemen van deze functionaliteiten in de aanbesteding geen aanvullende investerings-, implementatie- of beheerkosten verbonden.

5. Kan het college bevestigen dat de reeds gemaakte technische, contractuele en financiële keuzes binnen deze Europese aanbesteding de gemeenteraad op geen enkele wijze beperken of financieel sturen bij de uiteindelijke keuze tussen de scenario's voor het Grondstoffenbeleid 2027-2030, waaronder nadrukkelijk ook de mogelijkheid niet te kiezen voor DIFTAR of een andere financiële prikkel per aanbieding? Zo nee, op welke onderdelen is daarvan wel sprake?

De aanbesteding betrof enkel de technische vervanging van de huidige vulgraad- en toegangssystemen. Zie antwoord bij vraag 1.
Er zijn geen contractuele verplichtingen aangegaan die de raad verplichten te kiezen voor een specifiek scenario. Door hoe de aanbesteding is opgezet, heeft de raad de vrijheid om te kiezen voor alle scenario's.

6. Wat bedraagt de totale financiële omvang van beide percelen van de Europese aanbesteding, inclusief de eenmalige aanschaf-, vervangings- en implementatiekosten en de structurele kosten voor software, hosting, communicatie, beheer en onderhoud, en uit welke budgetten en/of kredieten worden deze kosten betaald? Op welke wijze worden deze al gemaakte of aangegane kosten straks transparant betrokken bij de financiële vergelijking van de verschillende beleidsscenario's, zodat geen financieel vertekende vergelijking ontstaat doordat bepaalde infrastructuur reeds is aangeschaft?

De totale financiële omvang van beide percelen binnen de Europese aanbesteding bedraagt €735.390 (excl. btw). Dit omvat zowel de eenmalige kosten (aanschaf, vervanging en implementatie) als de structurele kosten voor software, hosting, communicatie en beheer gedurende de volledige looptijd. De volledige opdrachtwaarde wordt gedekt vanuit de KDE.

Bij de financiële doorrekening van de scenario's wordt eerst de huidige situatie in kaart gebracht. De kosten van de nieuwe vulgraad- en toegangssystemen worden hierin meegenomen. Bij de financiële vergelijking van de verschillende scenario's zal worden aangegeven wat de aanvullende kosten zijn per scenario.

7. Op 14 april 2026 heeft de gemeente via sociale media inwoners opgeroepen mee te denken over het nieuwe afvalbeleid, terwijl de inschrijving voor de Europese aanbesteding op 13 april 2026 al was gesloten. Kan het college aangeven welke voor het toekomstige grondstoffenbeleid relevante technische en beleidsmatige keuzes op dat moment al vastlagen en op welke onderdelen inwoners binnen het verdere participatietraject nog daadwerkelijk invloed konden uitoefenen?

In juni 2026 is de startnotitie met bijbehorend participatieplan door uw raad vastgesteld. Beleidsmatige keuzes worden door uw raad gemaakt, zoals beschreven in de startnotitie. De manier waarop inwoners kunnen meedenken over het nieuwe grondstoffenbeleid is vastgelegd in het participatieplan dat door uw raad is vastgesteld. De aanbesteding betrof enkel de technische vervanging van de huidige vulgraad- en toegangssystemen. Zie antwoord bij vraag 1.

8. Welke persoonsgegevens en/of tot een adres of huishouden herleidbare gegevens kunnen met de nieuwe paslezers en toegangssystemen worden geregistreerd, welke daarvan worden vanaf ingebruikname daadwerkelijk verwerkt, voor welk concreet doel, op welke AVG-grondslag en met welke bewaartermijn? Hoe wordt daarbij invulling gegeven aan de beginselen van doelbinding en dataminimalisatie? Is voor het nieuwe systeem een Data Protection Impact Assessment (DPIA) uitgevoerd en kan deze, voor zover openbaar, aan de raad beschikbaar worden gesteld?

Bij het inzamelen van huishoudelijk (rest)afval worden persoonsgegevens verwerkt. Het gaat daarbij om het chipnummer van de container/afvalpas, de daaraan gekoppelde adresgegevens, en de datum en tijdstip van het legen. Deze gegevens zijn via het chipnummer gekoppeld aan een adres en maakt de desbetreffende inwoners indirect identificeerbaar. Vanwege het verwerken van deze persoonsgegevens is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing (Artikel 6, lid 1, onder e). Uit Europese en nationale regelgeving en beleidskaders (Kaderrichtlijn afvalstoffen, Wet milieubeheer en het Circulair Materialenplan) volgt dat gemeenten een taak van algemeen belang hebben om huishoudelijk afval gescheiden in te zamelen. Op het moment dat de afvalpas aan de paslezer wordt aangeboden, worden de gegevens die zijn gekoppeld aan de afvalpas gecontroleerd met de autorisatielijst. De gegevens worden direct na de controle geanonimiseerd. De geanonimiseerde gegevens worden zes maanden opgeslagen. In het grondstoffenbeleid 2015-2025 dat door uw raad is vastgesteld is opgenomen dat de afvalpas en het toegangssysteem voor alle ondergrondse restcontainers is ingevoerd ten behoeve van rechtmatigheidscontrole en het voorkomen van afvaltoerisme. In het Programma van Eisen van de aanbesteding is vastgelegd dat uitsluitend gegevens mogen worden verzameld die noodzakelijk zijn voor het strikte doel van de dienstverlening en dat de gegevensverwerking proportioneel moet zijn. Ook is voorgeschreven dat de oplossing moet voldoen aan de AVG en aan de geldende eisen op het gebied van privacy en informatiebeveiliging. Hiermee zijn doelbinding en dataminimalisatie zowel contractueel als organisatorisch geborgd. Daarnaast heeft de leverancier zich via de aanbesteding geconformeerd aan de GIBIT 2023. De GIBIT bevat aanvullende eisen op het gebied van informatiebeveiliging, geheimhouding, archivering, back-ups, toegangsbeveiliging, continuïteit van dienstverlening, databesparing en gegevensvernietiging. Het nieuwe systeem kan technisch aanvullende functionaliteiten ondersteunen, maar deze worden niet gebruikt zolang uw raad daar niet toe besluit. Mocht in de toekomst voor een andere toepassing worden gekozen, dan zal vooraf worden beoordeeld of de verwerking voldoet aan de eisen van de AVG, waaronder doelbinding, noodzaak en dataminimalisatie. Voor deze aanbesteding is geen DPIA uitgevoerd. In het geval de functionaliteiten worden uitgebreid wordt gekeken of een DPIA nodig is.

9. Kan het nieuwe systeem technisch per afvalpas, adres of huishouden registreren hoe vaak, wanneer en bij welke container afval wordt aangeboden en kunnen deze gegevens worden gebruikt voor een toekomstige heffing per aanbieding, zak, gewicht of een andere vorm van DIFTAR? Zo ja, welke van deze registratie- en koppelmogelijkheden worden vanaf de ingebruikname daadwerkelijk geactiveerd en welke blijven uitsluitend als toekomstige technische mogelijkheid beschikbaar?

Het systeem beschikt technisch over de mogelijkheid om dergelijke gegevens te registreren. Deze functionaliteit is bij ingebruikname niet geactiveerd.

10. Tijdens de raadsvergadering van 25 juni 2026 gaf de wethouder aan dat een pilot loopt om meer inzicht te verkrijgen in onder meer hoogbouw, verzamelcontainers en niet-huishoudelijke afvalstromen. Daarnaast heeft het college naar aanleiding van vragen van onze fractie op 20 juli 2026 aangegeven dat de bevindingen uit de evaluatie van het project 100-100-100 worden meegenomen bij het nieuwe grondstoffenbeleid. Kan het college aangeven op welke concrete wijze de resultaten en aanbevelingen uit deze evaluatie én de resultaten van de genoemde pilot worden betrokken bij de verdere uitwerking en vergelijking van de scenario's, en hoe deze voor de raad herkenbaar terugkomen in de adviesnota?

Met de pilot refereerde de wethouder aan het onderzoek dat loopt naar de PMD-inzamelvoorzieningen in de hoogbouw. De resultaten van dit onderzoek en van de evaluatie van het 100-100-100 project worden meegenomen in de adviesnota. De wijze waarop wordt op dit moment nog uitgewerkt.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,

de secretaris,	de burgemeester,
F. (Flora) van den Berg	F.D. (Erik) van Heijningen